

▲ Pohled z úbočí Špičáku na rašeliniště V borkách v roce 1965.

Krásenské rašeliniště v uplynulém půlstoletí

Stanislav Wieser, Karlovy Vary

V zářijovém dni roku 1965 při výstupu na Špičák u Krásna otevřel se přede mnou výhled na pláň řídké porostlou borovicí blatkou. Vrátil jsem se k úpatí a našel tam rašelinná jezírka – obraz jakoby nedotčené přírodní krajiny. Tenkrát jsem netušil, jak často se budu vracet k námětům těch prvních fotografií, které jsem tam pořídil. Další dva roky jsem přicházel vždy na podzim. Pořídil jsem jen pár snímků, jak bylo obvyklé dávno před érou digitální fotografie. Při jejich prohlížení mě teprve napadlo, že bych měl o půvabu i přírodním bohatství toho místa napsat do časopisu, který čtou lidé zanícení pro objevování přírody nejen z odborného zájmu. V květnovém čísle Živy v roce 1968 vyšel můj článek „Rašeliniště u Krásna ve Slavkovském lese“.

Tehdy jsem neměl jako nyní k dispozici letecké mapování z roku 1952, na kterém je vidět teprve začínající stadium šíření dřevin a je viditelný i dávnější odvodňovací příkop. Rašeliniště bylo ve stadiu vývoje již neovlivňovaného hospodářskými zásahy. Tehdy jsem ale nevěděl, že již v roce 1962 bylo rozhodnuto těžít zde balneologickou rašelinu. To rozhodnutí mě překvapilo teprve v roce 1977, kdy jsem jako dobrovolný strážce Správy CHKO Slavkovský les podal návrh na vyhlášení přírodní

rezervace lokality „V borkách“, jak byla vedena v mapě. V technicko-hospodářské a správní dokumentaci byla vedena jako ložisko Krásno.

Těžba byla zahájena v roce 1980 a ukázalo se, že nebudou splněny předpoklady postupné těžby balneologických peloidů v zavodněných pruzích vždy s následnou rekultivací odtěžených pruhů. Takový postup mohl být snad přijatelný v původních úvahách pro připravované vyhlášení chráněné krajinné oblasti, k němuž došlo po několikaleťtých přípravách v roce 1974. V roce 1981 byla při zahájení těžby v již existující CHKO Slavkovský les skryta jižní polovina ložiska, jehož celková plocha k exploataci přesahovala 70 ha. Tehdy bylo ještě možné plošnou devastaci omezit na polovinu, ale nestalo se. Vrstvy léčivých peloidů ležely hlouběji než se původně předpokládalo a kvůli nevhodné technologii těžby jejich kvalita nevyhověla při zkouškách. Místo léčivých peloidů se pak začalo s celoplošnou těžbou především zemědělsky využitelné rašeliny.

Údajně bylo ložisko Krásno vybráno jako náhrada za zastavení těžby peloidů v tehdejší státní přírodní rezervaci Soos. Jenže „V borkách“ byla technologie i těžební materiál na jiné úrovni a šlo o významný zásah do jiného zvláště chráněného

území s porušením podmínek daných v řízení pro povolení těžby. Ve článku „Za přírodou Chebské pánve“ (Wieser 1986) jsem tuto souvislost uvedl zároveň s poznámkou, že podobně vyhrazeným ložiskem peloidů je také Bublák v nivě Plesné. Článek vyprovokoval tehdejšího ředitele národního podniku Rašelina Soběslav, provozovatele ložiska Krásno, k dopisu redakci s žádostí o prošetření mylných informací a uvedení záležitosti na správnou míru uveřejněním v měsíčníku v nejbližším čísle. Nebylo snadné prostudovat obsáhlou dokumentaci pro povolení a podmínky těžby. Snadnější, ale mnohem smutnější bylo srovnávacími snímky proměn krajiny ilustrovat článek, kterým jsem potvrdil, že mé informace nebyly mylné. Článek jsem nazval „Ložisko Krásno, smutná kapitola z ochrany přírody“ (Wieser 1987). Zdálo se, že počátkem 90. let s nově pojatým zákonem o ochraně přírody a krajiny a v nových podmínkách balneologie nastane na ložisku Krásno obrat aspoň k původnímu záměru. Smutná kapitola ochrany přírody se však odvíjela dále a plošná těžba pokračovala. Vývoj privatizace, restitucí a záměrů revitalizace krajiny byl zapisován na papír a nechával plynout čas. Ještě než došlo k cíleným revitalizačním zásahům, předznamenával nástup přírodní rašelinné vegetace příští etapu vývoje ložiska Krásno.

Literatura:

Wieser S. (1986): Za přírodou Chebské pánve. Naší přírodou 11, 247–249.

Wieser S. (1987): Ložisko Krásno, smutná kapitola z ochrany přírody. Naší přírodou 5, 32–35.

▲ Barevný podzim v jižní části rašeliniště s výhledem k místu pozdějšího závodu (rok 1966).

◀ Scenérie hodná ochrany formou přírodní rezervace, východní okraj rašeliniště v roce 1977.

▼ Střední část území před smýcením porostů v roce 1981. Všechny fotografie Stanislav Wieser.

